

W kręgu filozoficznej refleksji (211)

1. Profesor Daniel Kadłubiec, Honorowy Obywatel Ustronia, został wyróżniony tytułem Ambasadora Polszczyzny poza Granicami Kraju. Tytuł ten nadał Marszałek Senatu RP w uzgodnieniu z Kapitułą nagrody i Radą Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. W liście do Laureata Marszałek stwierdził: „U honorowanie tym tytułem jest wyrazem podziękowania za kulturowanie polszczyzny na Zaolziu”.

2. Tytuły Ambasadora Polszczyzny przyznawano dotychczas w 2008, 2011 i 2013 roku. W 2015 r. tytuły Ambasadora Polszczyzny przyznano w 6 kategoriach osobom wyróżniającym się pięknem wypowiedzi w języku polskim i propagowaniem polszczyzny („za zasługi w krzewieniu pięknej, poprawnej i etycznej polszczyzny”). Te 6 kategorii to: tytuł Wielkiego Ambasadora Polszczyzny i tytuły Ambasadora Polszczyzny w Mowie, Piśmie, Polszczyzny Regionalnej, poza granicami Kraju oraz Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej. Laureatów wyłania Kapituła, którą stanowią członkowie Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, a tytuł Ambasadora Polszczyzny poza Granicami Kraju przyznaje Marszałek Senatu RP w uzgodnieniu z Kapitułą. Wielkim Ambasadorem Polszczyzny został znakomity polski pisarz Wiesław Myśliwski, Ambasadorem Polszczyzny w Mowie – Andrzej Poniedziałki, Ambasadorem Polszczyzny w Piśmie – Andrzej Stasiuk, Ambasadorem Polszczyzny Regionalnej – Stefania Buda

i Ambasadorem Polszczyzny Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej – Beata Kołodziej. W tegorocznej edycji nagrody nie wskazano Młodego Ambasadora Polszczyzny. Uroczystość wręczenia tytułów odbyła się w niedzielę 11 X w Centrum Kultury Katowice im. Krystyny Bochenek.

3. Prof. D. Kadłubiec, urodzony 22 lipca 1937 w Karpętnej (obecnie dzielnica Trzyńca; a pochodził z niej też Stanisław Hadyna), to znamienity etnograf, badacz kultury, folkloru i języka Śląska Cieszyńskiego. Jego główne specjalności naukowe to folklorystyka, językoznawstwo i semiotyka kultury. Zamiłowanie do tradycji Śląska Cieszyńskiego i do działalności oświatowej wyniósł z domu rodzinnego. Jest synem Jana Kadłubca, polskiego nauczyciela i działacza społecznego. Uczył się w polskiej szkole podstawowej w Bystrzycy i w polskim liceum w Czeskim Cieszynie (egzamin dojrzałości w 1955 r.). Studiował filologię słowiańską w Uniwersytecie Karola w Pradze, który ukończył w 1960 r. Kierował pracami Instytutu Badań Etnikum Polskiego w Uniwersytecie Ostrawskim, w którym to uniwersytecie pracuje od 1964 r. Przez wiele lat pracował w Uniwersytecie Śląskim, kierując Zakładem Folklorystyki Ogólnej i Stosowanej; współtworzył Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, a w szczególności Instytut Etnologii i Folklorystyki. Prof. Kadłubiec opublikował m.in. „Gawędziarz cieszyński Józef Jeżowicz” (1973), „Uwarunkowania cieszyńskiej kultury ludowej” (1987), „Raz, dwa, trzy, wychodź ty!: twórczość słowna polskich dzieci z Zaolzia” (wraz z Iłoną Frydą; 1993) „Cieszyńsko-zaolziańska polszczyzna” (1994), „Górnicy śmiech: komizm ludowy pogranicza czesko-polskiego” (1995). W 1983 r. otrzymał Nagrodę im.

Oskara Kolberga za działalność naukową, dokumentacyjną i upowszechnianie kultury ludowej. Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej obdarzył go laurem Złotej Cieszyńnianki. W 2002 r. został Laureatem Nagrody im. Wojciecha Korfańskiego przyznanej przez Związek Górnośląski. W 2010 r. otrzymał Nagrodę Polityki za opracowanie „Dzienników” Jana Szczepańskiego. W 2012 r. w uznaniu za współkształtowanie relacji między Czechami i Polakami i za badania etnograficzno-folklorystyczne kultury śląskiej, zwłaszcza Śląska Cieszyńskiego, uhonorowano go w Dniu Reformacji „Śląskim Szmaragdem”, nagrodą diecezji katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego dla wybitnych przedstawicieli Ziemi Śląskiej za dokonania ekumeniczne, kształtowanie postawy tolerancji, pojednania między narodami i dążenia do integracji europejskiej. W 2013 r. wyróżniono go tytułem Honorowego Ślązaka Roku, który wręczono mu na gali finału konkursu „Po naszymu, czyli po Śląsku”. Posiada tytuł honorowego zbrojnika Gromady Górali na Śląsku Cieszyńskim. Jest inicjatorem i Przewodniczącym Komitetu Naukowego Letniej Szkoły Nauk Filozoficznych i Społecznych im. Profesora Jana Szczepańskiego, jest Honorowym Rektorem tej Szkoły. Nadmienić należy, że przy nocie (2 II 2015) o karnawałowym Bału Śląskim w Czeskim Cieszynie pojawia się informacja, że „ta coroczna kultowa impreza w stylu śląskim odbywa się od 1965 r. z inicjatywy elokwentnego i charyzmatycznego prof. Daniela Kadłubca w Ośrodku Strzelnica w Czeskim Cieszynie”.

4. Dbałość i troska o język polski wpisuje się w wieloaspektową działalność naukową i kulturotwórczą Ambasadora Polszczyzny poza Granicami Kraju. **Marek Rembierz**